

Комисия за регулиране на съобщенията
Вх. № 10-00-1610
Дата: 28.08.2020

ДО
КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА
гр. София, ул. Гурко № 6

ОТНОСНО: позиция на „Нетера“ ЕООД по Решение No 256 от 09.07.2020 на Комисия за регулиране на съобщенията, с което се открива процедура по обществени консултации за перспективите и условията за ползване на свободния ресурс в радиочестотен обхват 700 MHz., за изграждане на мрежи от пето поколение

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА,

С настоящата позиция бихме искали да приветстваме провеждането на обществени консултации, свързани с използването на радиочестотен спектър в България за изграждане на мрежи от пето поколение. Навременното изпълнение на задълженията на България, съгласно приетата Национална пътна карта за изпълнение на задълженията на Република България по Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за използването на радиочестотна лента 470-790 MHz в Съюза, е предпоставка за по-бързото и ефективно разгръщане на мрежи от пето поколение на българския пазар, като по този начин се създават предпоставки за насърчаване на конкуренцията и инвестициите, подобно на други държави-членки на ЕС. В Националната пътна карта, Българското правителство предвижда стартиране на дейността по подготовка за провеждането на състезателни процедури за предоставяне на радиочестотен спектър от обхват 700 MHz за наземните мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги към 30 юни 2020 г., като този времеви период е спазен от страна на Комисия за регулиране на съобщенията.

Наред с това обаче, бихме искали да изразим категоричното си несъгласие с предложените за обществено обсъждане условия, които да залегнат в разрешенията на предприятията, които биха придобили радиочестотен спектър в обхват 700 MHz, както и с начина, по който Комисията за регулиране на съобщенията предлага да бъдат придобити честоти в този честотен обхват.

Мотивите ни за това са следните:

На първо място, бихме искали да подчертаем, че България изпълнява Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета за използването на радиочестотна лента 470-790 MHz (по- долу „Решението“), като при изготвянето на този свой документ Европейската Комисия е изразила воля за насърчаване на конкуренцията чрез въвеждане на условия, които да гарантират MVNO достъп до съществуващи мрежи, а именно, в пар. 10 от Преамбюла на Решението, където се казва, че „при разрешаването на използването на радиочестотната лента 700MHz, държавите-членки следва да вземат предвид възможността за осигуряване на операторите на виртуални мобилни мрежи на възможност да разширяват своето географско покритие.“

Именно въз основа на Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за използването на радиочестотна лента 470-790 MHz в Съюза, България е приела Националната пътна карта за изпълнение на задълженията на Република България, като следва да спазва точно неговите разпоредбите във всички свои действия, свързани с предоставянето на радиочестотен спектър в обхват 700MHz.

Наред с това, като част от пакета мерки свързани с предоставяне на радиочестотен спектър за изграждане на мрежи от пето поколение, в мотивите си от 1 август 2019 г. към приемането на Проект на Постановление за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения, Комисията за регулиране на съобщенията е аргументирала намаляването на таксите за ползване на радиочестотен спектър именно с необходимостта от:

- насърчаване на бизнеса и инвестициите на предприятията в България;
- стимулиране на предприятията да ползват по-широки честотни ленти с цел навлизане на нови технологии на българския пазар;
- стимулиране въвеждането и разгръщането на 5G мрежите, което ще допринесе за нарастване на икономическия растеж в България и постигане на устойчиви икономически и социални ползи от осигуряването на единен цифров пазар;
- изграждане на мрежи, чрез които ще се осигури възможност на предприятията да предоставят високоскоростни ширококолентови услуги на потребителите;
- насърчаване на конкурентоспособността, нарастване на икономическия растеж, развитие на регионите и постигане на устойчиви икономически и социални ползи от осигуряването на единен цифров пазар;
- задоволяване на потребностите на крайните потребители от високоскоростни мобилни ширококолентови услуги и добро качество на услугите.

Тези мотиви са изразени и в Решение No256, предмет на настоящото обществено обсъждане.

Волята на Европейската Комисия за насърчаването на конкуренцията и инвестициите е изразена много ясно и категорично в редица текстове от Директива (ЕС) 2018/1972 (Европейски кодекс за електронни съобщения за електронни съобщения). Като част от мотивите на Българското правителство в рамките на общественото обсъждане се посочва следното: *„Европейският кодекс за електронни съобщения е елемент на значителна реформа на регулаторната рамка на ЕС в областта на електронните съобщения за осигуряване на много високо качество на фиксираната и мобилната свързаност за всички граждани и предприятия, което се счита за ключов фактор за конкурентоспособна икономика и за модерно приобщаващо цифрово общество.“*

Още в началото на документа (пар.3 от преамбюла) е подчертан фокусът на Комисията върху осигуряването на *„равнопоставени условия на конкуренция за всички*

участници на пазара и последователно прилагане на правилата“, и постигането на „по-ефективна регулаторна институционална рамка“. Комисията развива по нататък тезата си за засилване ролята на единния пазар, като подчертава, че следва да бъде избегната „неоправданата разпокъсаност на националните политики“ (пар.32) която „води до повишени разходи и загубени пазарни възможности за ползвателите на радиочестотния спектър и забавя иновациите в ущърб на правилното функциониране на вътрешния пазар и с отрицателни последици за потребителите и икономиката като цяло.“

В пар. 119 Комисията предвижда, че „Поради нарастващото търсене на радиочестотен спектър и новите разнообразни приложения и технологии, които изискват по-голяма гъвкавост в достъпа до него и използването му, държавите членки следва да насърчават споделеното ползване на радиочестотен спектър, като установяват най-подходящите режими на разрешение за всеки сценарий и въвеждат подходящи и прозрачни правила и условия за това. Споделеното ползване на радиочестотен спектър осигурява неговото все по-ефективно и ефикасно използване...“, като тезата на Комисията за гъвкаво и споделено ползване на спектър е продължена и в пар. 124 от документа: „Съвместното ползване на мрежова инфраструктура, а в някои случаи и споделеното ползване на радиочестотен спектър, може да позволи по-ефективно и ефикасно използване на спектъра и да гарантира бързото разгръщане на мрежите, особено в по-рядко населените райони. Когато установяват условията, с които се обвързват правата за ползване на радиочестотен спектър, компетентните органи следва да вземат предвид и разрешаването на форми на споделено ползване или координация между предприятията с цел осигуряване на ефективно и ефикасно използване на радиочестотния спектър или изпълнение на задълженията за покритие в съответствие със правните принципи в областта на конкуренцията.“ По-нататък (пар. 133), Комисията потвърждава акцента, който слага върху гъвкавото използване на радиочестотен спектър: „Условията за предоставяне на радиочестотен спектър могат да въздействат върху конкурентната ситуация на пазарите за електронни съобщения и условията за навлизането в тях. Ограниченият достъп до радиочестотен спектър, особено когато този спектър е ограничен, може да създаде пречки пред навлизането или да възпрепятства инвестициите, разгръщането на мрежите, предлагането на нови услуги или приложения, иновациите и конкуренцията.“, като съгласно чл.42, ал.2 буква „д“ „Държавите - членкинасърчават споделеното ползване на радиочестотен спектър между сходни или различни употреби на радиочестотния спектър в съответствие с правото в областта на конкуренцията.“

И не на последно място, в чл. 52 Комисията подчертава ролята на конкуренцията при предоставянето на права за ползване на радиочестотен спектър, а именно:

1. Националните регулаторни и други компетентни органи насърчават действителната конкуренция и избягват нарушенията на конкуренцията във вътрешния пазар, когато вземат решения за предоставянето, изменението или удължаването на срока на правата за ползване на радиочестотен спектър за електронните съобщителни мрежи и услуги в съответствие с настоящата директива.
2. Когато държавите членки предоставят, изменят или удължават срока на права за ползване на радиочестотен спектър, техните национални регулаторни или други

компетентни органи — след проведена консултация с национален регулаторен орган, могат да предприемат целесъобразни мерки, например:

в) отказ от предоставяне на нови права за ползване на радиочестотен спектър или разрешаване на ново използване на радиочестотния спектър в определени радиочестотни ленти, или определяне на условия към предоставянето на нови права за ползване на радиочестотен спектър или към разрешаването на ново използване на радиочестотния спектър, за да се избягва нарушаването на конкуренцията поради предоставяне, прехвърляне или натрупване на права за ползване;“.

Следва също да бъде отчетено, че макар пазарът на мобилни услуги в България да е наситен и да бележи общ ръст през последните години, структурата на пазара на мобилни услуги се запазва непроменена в последните години, независимо от опитите за навлизане на нови играчи чрез инвестиции в закупуването на радиочестотен спектър и изграждането на паралелни мрежи, което представлява бариера за навлизане на пазара на мобилни услуги.¹ Запазването на структурата на пазара на мобилни услуги е констатирано и от Комисия за защита на конкуренцията. В свое Решение № 504 от 18.06.2020 г., Комисията за защита на конкуренцията изразява следното становище: „През 2019 г. няма промяна в броя и състава на предприятията, които реално са предоставяли мобилни телефонни услуги. Това са А1, Теленор, БТК и „Булсатком“ ЕАД (Булсатком). А1 продължава да има най-голям пазарен дял на база брой абонати с 38,5% пред Теленор с 33,4%, докато по приходи двата оператора са с разменени позиции, като лидер е Теленор с 41,2% пред А1 с 33,7%. БТК е на трето място по пазарен дял с 28,1% на база абонати и 25,2% на база приходи. Пазарният дял на „Булсатком“ ЕАД (Булсатком) е символичен. Видно от представените данни за измененията в пазарните дялове на мобилните предприятия през 2019 г. тези изменения не са достатъчно големи, за да доведат до пренареждане на позициите им в сегмента спрямо предходната 2018 г.“.

Причината за това категорично е липсата на регулаторна намеса в продължение на много години, за разлика от пазарите в други Европейски страни, за насърчаване навлизането на нови играчи на пазара чрез предоставяне на достъп до съществуващи мрежи.

Видно от публикуваното Решение No 256 (по нататък за краткост „Решението“), предмет на настоящото обществено обсъждане, Комисията за регулиране на съобщенията няма намерение да предприеме стъпки за промяна на това положение, тъй като съгласно условията, които следва да бъдат част от разрешенията на предприятията които ще придобият радиочестотен спектър в обхват 700MHz, тези предприятия няма да бъдат задължени да предоставят достъп до своите мрежи. В Решението си, КРС е предвидила единствено стандартните условия за постигането на териториален обхват и обхват по население, без да бъде отчетена волята на ЕК за споделено използване на честотен обхват и споделен достъп до съществуващи мрежи, както и без да бъдат изпълнени условията на цитираните по горе документи на ЕК, нито да бъде отчетено нивото на конкуренция на българския пазар.

¹ По данни от Годишен Доклад на КРС за 2018, Част I “Състояние, развитие и перспективи на пазара на електронни съобщения“

Наред с това обаче, КРС е предвидила да се спази единственото от условията за насърчаване на инвестициите предвидено в новия Европейски кодекс за електронни съобщения, а именно въвеждането на 20 годишен срок за предоставяне на разрешенията.

В същото време, не само, че се запазват старите текстове на разрешенията без да бъде отчетен духа на новата европейска регулаторна рамка, но и биват въведени условия, които на практика препятстват навлизането на нови играчи на пазара, дори и те да имат инвестиционни намерения за закупуване на радиочестотен спектър в обхват 700 MHz. Това е видно от точки 1 и 2 от Решението, където, като условие за закупуване на спектър в посочените по-горе обхвати, е посочено, че предприятията трябва вече да притежават радиочестотен спектър в други честотни обхвати, както и да имат вече изградени мобилни мрежи от четвърто поколение.

На практика, по този начин КРС запазва вече съществуващите бариери за навлизане на пазара на мобилни услуги дори с нов, по дълъг а именно 20-годишен срок, като по този начин изпълнява избирателно разпоредби от духа на новата регулаторна рамка в интерес на запазване на съществуващото положение и играчи на пазара на мобилни услуги, а друга част от тях (като например посочения по-горе пар. 10 от Преамбюла на Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета за използването на радиочестотна лента 470-790 MHz, както и редица посочени по горе текстове от новия Европейски кодекс за електронни съобщения), категорично и явно не изпълнява.

Бихме искали да подчертаем, че комбинацията от посочените по горе условия сериозно противоречи на принципите на равнопоставеност и насърчаване на конкуренцията и инвестициите, посочени както в европейската регулаторна рамка, така и в Закона за електронните съобщения, тъй като в съчетание с липсата на условия за достъп до съществуващи мрежи, КРС не само запазва, но и дори увеличава бариерите за навлизане на пазара на мобилни услуги.

Наред с това, посочените от Комисия за регулиране на съобщенията условия не отчитат духа на новата европейска регулаторна рамка за отделяне на мобилните мрежи от услуги, подход, който през последните месеци наблюдаваме като спазен от първия по приходи мобилен оператор в страната, а именно Теленор чрез отделянето на самостоятелно дружество, натоварено с дейностите по управлението на мрежи.

Не такава е регулаторната практика и подход към развитието на пазара в други държави от ЕС. Следва да бъде отбелязано, че през 2020 г., европейският MVNO пазар е най-старият, най-големият и най-зрял в света, като виртуалните мобилни оператори в някои европейски държави, например UK имат над 15 до 20% процентов дял от общия мобилен пазар. До 2020 г. някои оценки поставят общия брой абонати на MVNO на континента над 110 милиона, почти четири пъти повече от общия брой на този вид абонати в САЩ.²

В Европа, още през 90те години, с настъпването на либерализацията на пазара в някои европейски страни, първата разпознаваема в света MVNO - Virgin Mobile е стартирана във Великобритания през 1999 г. В по-голямата част от държавите в Европа, виртуалните оператори имат близо две десетилетия, за да се развият. В световен мащаб

² Източник <https://telecoms.com/opinion/what-defines-the-european-mvno-market/>

към днешна дата те са повече от 1300³, като България значително изостава от тези тенденции на развитие, оставяйки единствената държава в Европа без навлизане на мобилни алтернативни оператори. Няколкото опита на големи имена като Lycamobile например да навлязат на българския пазар не срещнаха подкрепата на българските институции и регулаторни органи. За разлика от България, в съседни държави като Северна Македония и Румъния тази конкретни стъпки бяха предприети в последните няколко години, с намесата на регулаторните органи (конкретен пример за това е румънския регулатор ANCOM, който задължи операторите на пазара да отворят мрежите си за достъп на алтернативни доставчици при не дискриминационни условия). На пазари като Германия, Великобритания, Франция и Испания, още в ранните години на либерализация на пазарите, алтернативните доставчици на услуги се ползват от силно подкрепяща регулаторна рамка и действия на местните регулатори в посока отваряне на пазарите и развитие на конкуренцията.

Европа и светът в момента са на прага на изграждането и въвеждането на мрежи и услуги от вече пето поколение. Европейският пазар приключи с основната си фаза на инвестиции в 4G мрежи и операторите сега насочват вниманието си към 5G. Услугите вече са пуснати на някои пазари, например в Швейцария и Обединеното кралство, като се очаква още пазари да стартират през 2020 г. Въпреки тези положителни стъпки, индустриалните анализатори не очакват бързо въвеждане на 5G в Европа. Напротив, очакванията са разгръщането на 5G на европейските пазари да изостава от страни като САЩ, Китай, Южна Корея и Япония. Причината е, че предоставянето на 5G услуги ще изисква големи допълнителни инвестиции, а това ще бъде много по-трудно да се оправдае на европейските пазари, които в последните години работят при по-ниски маржове на печалба от други части на света. Един от факторите, който може да промени това е динамиката на конкуренцията. Именно разбирането на връзката между пазарната структура и качеството, иновациите и цените, които потребителите могат да очакват, е от решаващо значение. Съществува силен дебат относно динамиката на конкуренцията, която ще осигури най-добра стойност за потребителите в ерата на 5G. Според мнозина анализатори в ерата на 4G, прогресивно по-добрите нива на интеграция на мрежите постигат подобрена производителност. В тази връзка именно мрежовото споделяне би могло сериозно да помогне за по-бързото внедряване на високоефективни 5G мрежи в Европа през следващите години.

Много от европейските регулатори предприеха стъпки в тази посока. Така например, още през май 2018г. Германският регулатор (BNetzA) обяви планове за провеждане на търгове за разпределение на радиочестотен спектър в обхватите 2 GHz и 3.6 GHz изграждане на мрежи от пето поколение, като призова съществуващите мобилни оператори да отворят своите мрежи на недискриминационен принцип за трети страни като доставчици на услуги и оператори на виртуални мобилни мрежи (MVNOs). В Австрия достъпът до мрежи за алтернативни мобилни оператори е основан на референтна оферта и е наложен от Австрийският регулаторен орган RTR.

През 2019 г френския регулатор ARCEP приема проект на решение, очертаващо условията за предоставяне на радиочестотния спектър, свързан с 5G (радиочестотната лента 3490 - 3800 MHz) във Metropolitan France. ARCEP (Autorité de Régulation des

3 <https://www.telecompaper.com/research/mvno-list>, <http://www.weconnectthailand.com/news/the-state-of-mvno-in-2018-more-than-1300-active-mvnos-in-79-countries/>

Communications Électroniques et des Postes). Френският телеком регулатор публикува в тази връзка и предложение относно процедурата и задълженията на кандидати за разполагане на 5G мрежи във Франция, чрез което ARCEP поставя изискване към субектите, кандидатстващи за първоначално минимално количество радиочестотен спектър, да поемат официални ангажменти, включително предоставянето на пълен MVNO достъп.

Подобен е случаят и в Чехия, където през 2019 г. е публикуван проекта на СТ за 5G условия за търг, чрез който регулаторът се стреми да засили конкуренцията в Чешката република, като даде възможност за навлизане на четвърти оператор на мобилни мрежи и услуги и налага (MVNO) задължения за достъп на едро в лицензите при предоставяне на радиочестотен спектър в обхват 700 MHz. По-специално това са приложения 2A и 2B към проекта на чешкия регулатор, където са адресирани въпроси свързани с качеството на мрежата, както и с обхвата на задълженията за MVNO достъп и с признаването на концепциите за Full-MVNO и MVNE (Enabler) като концепции от решаващо значение за ефективен MVNO достъп на едро.

По отношение на регулаторните действия за предоставяне на достъп до MVNO на едро в европейски мащаб, съществуват редица примери в историята на европейските телеком пазари, при които регулаторните органи изрично признават значението на MVNO за развитието на конкуренцията на пазара на дребно и предприемат стъпки, за да гарантират, че достъпът на едро е гарантиран при определени условия. В Австрия например, през 2012 г. поради сливането между Hutchison 3G Austria и Orange Austria регулаторът, загрижен, че ще има увеличение на цените поради намаляването на конкуренцията, задължава новото предприятие да предложи 30% от своя мрежови капацитет на MVNOs през следващите десет години чрез сделки на едро, като една от тези сделки е сключена задължително преди приключване на сделката по сливането. Като следствие от тази регулация, множество MVNOs са навлезли на пазара чрез оферта за регулиран достъп (Reference Offer), което също стимулира конкурентни оферти на едро от другите две MNO на търговска основа. Наред с това, при провеждането на тръжната процедура за предоставяне на 3G спектър в Ирландия, Hutchison придобива допълнителен ресурс – радиочестотен спектър в 900MHz, при условие за предоставяне на MVNOs . В тази връзка, регулаторът заявява, че „*въвеждането на алтернативни доставчици като MVNOs ще засили конкуренцията*“.

Налагането на задължение за достъп на едро се използва и като мярка за насърчаване на конкуренцията при сливания на оператори в Ирландия и Германия. В Ирландия операторът Three Ireland се ангажира да предостави достъп на едро на капацитет от мрежата си на два MVNO оператора, преди бъде разрешено придобиването на O2, които имат възможността да заемат до 15% от мрежовия капацитет на обединеното предприятие. Регулаторът е счел този подход за по-ефективен от традиционния достъп на едро на база обем, тъй като дава стимул на MVNO за попълване на наличния мрежови капацитет и предлагане на конкурентни услуги. В Германия (през 2014 г.) Telefónica е задължена да продаде до 30% от мрежовия си капацитет на до три MVNOs., в резултат на което MVNO Drillisch придобива правото да придобие 20% от мрежовия капацитет на Telefónica за период от пет години с възможност за придобиване на допълнителни 10% до 2020 г.⁴ Посочените по-горе примери целят да илюстрират

⁴ Източник “MVNO aspects of the Commission’s mobile market review 25 October 2018” by Analysis Mason

активната роля на регулаторните органи в други Европейски държави, насочена към отваряне на пазара за навлизането на алтернативни доставчици на мобилни услуги и признаване на значението на алтернативните доставчици на услуги за засилване на конкуренцията.

Казусът Чехия

Както беше посочено по горе, една от държавите, предприели регулаторни действия за включване на задължение за MVNO достъп като част от задълженията свързани с придобиване на честоти за изграждане на мрежи от пето поколение (700, 3600 MHz) е именно Чехия. Процесът по предоставянето на тези честотни ленти в Чехия започва още през 2019 година чрез редица обществени обсъждания, като на 7.08.2020 са публикувани окончателните тръжни документи, които уреждат придобиването на тези честоти.

В публикуваната тръжна документация са предвидени няколко много съществени регулаторни условия и мерки, на които следва да бъде обърнато особено внимание. В публикуваната тръжна документация, ČTÚ (Чешкият регулатор), включва задължение за достъп на едро в лицензиите за придобиване на радиочестотен спектър в обхват 700 MHz на всички потенциални лицензополучатели (раздел 8.2 от основната част на проекта на тръжния документ, приложение 2А - раздел 2 за действащите оператори, приложение 2Б - раздел 1 за нови участници придобиващи честотен спектър).

Следва да се обърне специално внимание, че приложения 2А и 2Б към проекта на тръжна документация водят до подписан ангажимент (договор), който трябва да бъде поет от спечелилите тръжната процедура и придобили честоти оператори (лицензирани оператори), адресирайки необходимите елементи за ефективен достъп на едро като:

- а) Обхватът, качеството и географското покритие на достъпа на едро не трябва да бъдат по-лоши от обхвата, качеството и географското покритие, предоставяно от лицензираните оператори, предлагано на собствените им клиенти;
- б) Достъпът на едро трябва да бъде предоставен използвайки пълния обхват на собствената инфраструктура на лицензираните оператори и (OSS / BSS), а понятия като пълно MVNO и MVNE се признават, т.е. ползвателят на MVNO достъп има свободата да получава достъп до радио мрежата на лицензираните оператори, като се признава, че добросъвестните преговори относно други модели за достъп на едро също могат да бъдат използвани (напр. по-леки модели MVNO, както и ребрандиране и препродажба);
- в) Операторите, получаващи достъп на едро, имат изричното право да предоставят както пълния обхват от услуги на дребно, така и собствени услуги на едро на трети страни;
- г) Предвидено е задължение за недопускане на „margin squeeze“ от страна на лицензираните оператори за глас / sms / данни, като това се наблюдава от ČTÚ;
- д) Предвидено е изискване за публикуване на референтна оферта за MVNO, одобрена от ČTÚ;

е) Предвиден е механизъм за уреждане на спорове, като ČTÚ действа като арбитър;

ж) Предвидени са санкции в случай на неспазване от страна на изпълнение на задълженията за достъп на едро.

В публикуваната тръжна документация е предвидено изрично, че лицензираният оператор не ограничава ползвателя на MVNO достъп до определени пазарни сегменти или по отношение предоставянето на MVNO услуги на едро (MVNE). Единственото ограничение по отношение предоставяния капацитет може да бъде в случай, че самият лицензиран оператор прилага такова ограничение спрямо собствените си клиенти.

В допълнение, съгласно тръжната документация, публикувана от Чешкия регулатор, на операторите придобили радиочестотен спектър в обхват 700 MHz, е наложено и задължение за предоставяне на национален роуминг, като за целите на това задължение, национален роуминг означава достъп до обществената комуникационна мрежа експлоатирана от лицензирания оператор при предоставяне на обществено достъпни електронни съобщителни услуги чрез (i) 2G, 3G и 4G технологии в пълния набор от услуги (вкл. данни, глас, SMS) и (ii) 5G технологии в качество, което лицензираният оператор предоставя на собствените си клиенти на цялата територия на Чешката република и в пълния набор от услуги предоставяни на собствените клиенти на лицензирания оператор.

Следва да бъде отбелязано, че ČTÚ предвижда и регулация на цените за национален роуминг по методологията LRAIC +, като се вземе предвид възвръщаемостта на инвестиция капитал и стойността на WACC преди данъчно облагане, което на практика представлява сериозно ценово регулиране на едро. **На практика, регулаторът в Чехия е задължил операторите да предоставят пълния набор услуги за достъп на едро до съществуващи мобилни мрежи при много строго регулирани цени и условия, а именно както MVNO достъп във всички негови форми, така и достъп под формата на национален роуминг.**

В заключение, примерът на Чешкия регулатор ясно показва начина, по който следва да бъде подхотено при провеждането на процедури за предоставяне на радиочестотен спектър за услуги от пето поколение, с цел насърчаване на конкуренцията на пазари, където липсват MVNO играчи, какъвто е пазарът в България.

В България, регулаторната среда далеч не отразява изброените по-горе тенденции и развития на европейските пазари, като към настоящия момент няма държава в ЕС, в която достъпът на едро до съществуващи мрежи да не е бил адресиран в продължение на много години. Със съжаление установяваме, че Комисия за регулиране на съобщенията не е отчела този въпрос и в настоящия момент при изготвянето на Решение No 256.

Следва да се бъде подчертано, че единственото регулаторно задължение, което към момента би могло да бъде свързано с предоставянето на достъп до мрежи на алтернативни оператори за представяне на мобилни услуги, е общото задължение за достъп и взаимно свързване, транспонирано съгласно Европейската регулаторна рамка от 2002 година в Закона за електронните съобщения. Предвид неуспешните опити на

редица оператори, както в България, така и от други държави-членки на ЕС, да сключат договори за MVNO достъп, подчертаваме, че този подход е доказано неефективен и следва да бъде променен в кратки срокове, поради липсата на реални резултати. На практика, той води единствено до продължителни и протакани във времето преговори, без да се стигне до реално сключени договори и до навлизане на MVNO доставчици на услуги, въпреки многобройните опити на чуждестранни и местни компании в последните години.

В този смисъл, считаме, че българските институции следва да спазват не само сроковете, но и духа и съдържането на описаните по-горе документи, като отчетат волята на Европейската Комисия както за насърчаване на споделеното използване на радиочестотен спектър, така и за осигуряване на единни и отворени към развитие на конкуренцията политики при разпределение на радиочестотния спектър, а така също и за хармонизирано прилагане на тези политики от страна на местните регулаторни органи. В тази връзка, нашата позиция, е че България е необходимо незабавно да последва именно тези подходи, политики и законодателство, както и добрите европейски практики при осигуряването на ефективна конкуренция на Българския пазар, като последва регулаторния пример на Чехия и други европейски държави, цитирани по-горе.

От гледна точка на разпределения на честотен ресурс, поддържаеме становище, че честотите в обхват 700 следва да бъдат предоставяни на максимален брой оператори с оглед по добро разнообразие от услуги, поради което считаме предложението от КРС Вариант 2 за най добре отговарящо на нуждите на българския пазар.

Бихме искали още веднъж да подчертаем, че в ерата на иновации и все по голямо многообразие на предлаганите услуги, приемаме своеобразното мълчание от страна на българските институции по отношение на осигуряването на условия за навлизане на алтернативни участници на пазара на мобилни услуги за не отговарящо на европейското и световно развитите на телеком индустрията.

Чрез въвеждането на задължение за предоставяне на MVNO достъп биха били насърчени инвестициите и иновациите при предоставянето на по-голямо разнообразие мобилни услуги. Подобен регулаторен подход би насърчил и навлизането на играчи от други европейски пазари, опериращи на няколко пазара в Европа, което от своя страна би допринесло за засилването на ролята България за развитието на Единния Европейски Пазар като хъб за стартиращи компании (startups), а в комбинация със създаването на подходяща мобилна среда, би превърнал България във високотехнологична страна, в която се тестват различни иновативни бизнес идеи.

В този смисъл, още веднъж подчертаваме, че България следва да изпълнява хармонизираните европейски политики за предоставяне на радиочестотен спектър, както и новото европейско законодателство, насърчаващо конкурентоспособността и инвестициите в сектора. С предложените от КРС перспективи за развитие не само се запазват, но дори се увеличават барьерите за навлизане на пазара на мобилни услуги. Избирателното прилагане на европейската регулаторна рамка сериозно противоречи на принципите на равнопоставеност и насърчаване на конкуренцията и инвестициите, посочени както в европейската регулаторна рамка, така и в Закона за електронните съобщения.

Във връзка с гореизложеното, от името на „Нетера“ ЕООД, настояваме в разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 700MHz, да бъде включено задължение за предоставяне на MVNO достъп до съществуващите мобилни мрежи при недискриминационни условия, следвайки цитираните по-горе добри европейски практики и при спазване на новата европейска регулаторна рамка.

Оставаме на разположение за дискусия и очакваме вашата позиция относно въвеждането на задължение за споделяне на мрежи от страна на съществуващи оператори с цел сключване на реални договори за MVNO достъп в контекста на планираните процедури за предоставяне на радиочестотен спектър в обхват 700MHz.

С уважение,

Заличено на основание чл.5 от Регламент
(ЕС) 2016/679

.....
Невен Дилков

Управител на „Нетера“ ЕООД

